

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Kteri davki se vštetoj pri volitvah za deželni zbor?

Zadnjič smo povedali kako se določujejo
volilci za deželni zbor v kmečkih občinah. Pri
volitvah velikega posestva kakor tudi mest in
trgov pa so merodajni davki, ki jih volilci
plačujejo. Med velikimi posestniki imajo vo-
lilno pravico posestniki tistih v deželni knjigi
(Landtafel) vpisanih posestev, od katerih skupaj
plačujejo najmanj 100 gld. zemljišnega in hiš-
nega davka (Realsteuer), brez vojaške priklade
(Kriegssteuer.)

Kar pa zadeva volilne imenike pri občin-
skih volitvah sploh, in še posej pri volitvah
za deželni in državni zbor, se morajo v vo-
lilnih razredih mest kakor tudi kmeč-
kih občin vštetoj vsi davki, ki se
plačujejo v državno blagajnico, te-
daj tudi vse tretjinske in izvanredne
(vojskine) priklade (Kriegszuschlag),
če kaka posebna postavna določba
ne prepoveduje vštetojanja teh pri-
klad, kakor določuje deželno predsedništvo
kranjsko v dopisu do deželnega glavarstva od
26. julija 1871 V. 3011/Mn. Ne smejo se pa
vštetoj priklade za deželne, šolske, okrajne in
občinske potrebe. Davki s prikladami vred pa
morajo za volilno pravico znašati najmanj 10 gl.

Priklade ki se imajo volilcem vštetoj, so
pri cesarskih davkih te-le:

1. Pri zemljišnem (gruntnem) davku, tre-
tjina, in še druga tretjina za vojskino zaklad.

2. Pri hišnem razrednem davku tretjina;
vojskine priklade pa je toliko, kolikor znaša
redni davk.

3. Pri davku gostačev (ali hišne najemščine)
tretjina, in še druga tretjina vojskine priklade.

Vsi ti davki se natančno razvidijo iz dav-
karskih bukvic v prvem in drugem predalu,
oziroma iz plačilnega nakaza glede davka od
gostačev.

4. Pri pridobninskem (patentnem) davku
znaša cesarska priklada, ki se ima volilcem
vštetoj, sedem desetink (7/10).

5. Ravno toliko znaša ta priklada pri do-
hodnini (Einkommensteuer).

Če pa ta dva davka oba skupaj presežeta
30 gld., znaša priklada ravno toliko, kakor
davk sam.

Ta priklada v št. 4 in 5 omenjenih davkov
pa se računi tako-le: Če redni davek od pa-
tenta na pr. znaša 5 gld. 25 kr., šteje se pri-
klade 3 gld. 67 1/2 kr.; in če dohodnina znaša
1 gld. 75 1/2 kr., je priklade 1 gld. 22 1/2 kr.
Kdor ima tedaj v kakem mestu ali trgu pa-
tent za 5 gld. 25 kr., ali v Ljubljani dva pa-
tenta po 3 gld. ali enega za 8 gld., ima vo-
lilno pravico in se mora v volilni imenik za-
pisati, ker s prikladami vred plačuje več ko
10 gld. davka.

Naj na neko nam došlo vprašanje pri tej
priliki še odgovorimo, da duhovni pastirji
(fajmoštri in kaplani) imajo v svojih občinah
volilno pravico in smejo volilne može voliti
kakor tudi sami za izberalce ali volilne može
izvoljeni biti.

Slovansko-turška vojska pa sv. Oče.

O tem se piše „Hlasu“ iz Prage: Koj za-
četkom sedanje krščansko-turške vojske se je

ves naš česki narod naj gorkeje zavzémal za
dogodke na balkanskem polostrovu. Ves narod
pravim, in posebno mi katoliški Čehi storili
smo vse, kar smo le mogli, da bi skazovali
svojim slovanskim bratom, bojujočim se proti
staremu sovragu krščanstva in slovanstva, dela
krščanskega usmiljenja namreč jetnike reše-
vati, lačne nasitovati in nage oblačiti. Ni nam
treba vnovič spominjati, kako je zbirala naša
duhovščina v cerkvah pri božjih službah milo-
darov v podporo stradajočih Jugoslovanov in
koliko denarja so nabrali in odposlali naši
katoliški listi v ta namen. In sedaj, ko se je
veliko rusko carstvo vzdignilo in ko pošilja
svoje mogočne polke k Donavi, da bi izrgalo
iz krempljev mohamedanske divjosti naše uboge
slovanske brate, se vsi naj živeje zanimamo
za to, kar se godi na Donavi. Upamo, da pride
kmalu trenutek jugoslovanske osvobodjenja,
upamo, da bo kmalu nehalo z božjo pomočjo
naj nesramnejše poglavje v evropski zgodovini
namreč, gospodstvo zdvijanih učencev laži-
preroka Mohameda nad balkanskimi kristjani.
Gotovo je že skrajni čas, da bi se vsaj deloma
izvedlo to, kar so nameravale križanske vojske,
skrajni čas je že, da bi se zvršilo v djanji to,
na kar se je delovalo v srednjem veku. Davno
bi bil že turški divjak pregnan iz Evrope, ko
bi ne bilo nesrečnih cerkvenih razprtij, da še
celo v Evropo bi ne bil prišel, ko bi mu ne
bil carigradski razkol na roko delal in že
davno bi bil iz Evrope, ko bi se ne bili pro-
testanti šestnajstega in sedemnajstega veka
proti papežu in cesarju vojskovali in tako
oslabili njih moči namenjene proti Turkom. V

Carica Sofija.

Po Petruševskem in drugih spisal J. Steklasa.

Car Aleksej Mihajlovič je bil dvakrat
oženjen. In ko je l. 1676 umrl, zapustil je
od svoje prve žene dva sina Fedora in Ivana
in pet hčeri, od druge pa sina Petra in dve
hčeri. Carstvo je prevzel stareji carjevič Fedor.

Za carja Fedora Aleksejeviča dovršil se
je važen čin — odstranjeno je bilo mjestni-
čestvo (prepir za prvenstvo). Tako se je ime-
novala stara navade bojarstva — tekmovali
med seboj za službe. Če je bil oče ali pa ded
kogar koli bojarina, na prim. Aleksejeva, kedaj
v službi pri vladarju višji nego oče ali ded
dugega bojarina, na pr. Andrejeva, potem
Aleksejev ni hotel na noben način biti pod
poveljstvom Andrejevim, ali pa sploh biti nižji
pri dvoru nego njegovi predniki. Vsaki bojar
je smatral to za veliko nečast sebi in vsemu
svojemu rodu. Vsled tega je sledilo mnogo
prepirov, tožeb in bezčinov na vladarjevem
dvoru; neposlušne bojarje je zapovedal vladar
odstraniti na ukazano mesto s silo, uporne
pa je kaznoval z batinami in celo s knuto.
Vsled prepira bojarskega bila je vojnikom po-

guba gotova in v vojskah poboj, in ruska kri-
se je prelivala večkrat zastonj. Car Fedor je
sklical zbor ter zapovedal o tej zadevi raz-
soditi. Zbor je odločil, da za naprej nima no-
bene razlike med ljudmi biti, od velikega do
malega naj bode dovoljena vsaka služba.
Zdajci je zapovedal car prinesiti vsa pritožna
pisma radi bojarskih preprirov ter jih namestu
sežgati, kdor pa se bode za napred prepiral
za službe, temu je zagrozil z nemilostjo.

Fedor Aleksejevič je bil bolan, slab ter
ni tudi dolgo živel. On je umrl l. 1682, še le
21 let star; otrok ni zapustil in za nasled-
nika ni nikogar imenoval. Stareji njegov brat,
Ivan Aleksejevič, 16 let star, bil je slaboumen,
slabič na dnu in telesu, a manji brat, Peter,
ni bil še izpolnil 10 let. Eni bojarji so bili
za carjeviča Ivana, eni pa za Petra. Da se pa
ne dogodi nemir, zapovedal je patrijarh skli-
cati narod na trg ter ga je vprašal: „Kojemu
od dveh carjevičev ima biti carstvo?“ Narod
je zavpil: „Petru Aleksejeviču.“ Tudi večina
bojarjev je hotela Petra Aleksejeviča in zato-
raj ga je patrijarh precej blagoslovil za carstvo.

V tem času se ruski carji niso ženili s
ptujimi princesinjami, nego vedno le z ruskimi

bojarkinjami ali pa dvorjanicami. Oženivši se
držal je car nevestino rodovino okoli sebe
v velikej časti in milosti. Ali če je car vdovec
postal ter se moral po drugi pot ženiti, odti-
rala je druge žene rodovina vse članove prve
žene, in to se ni zgoditi moglo brez zmešnjav
in preprirov. Ko se je car Aleksej Mihajlovič
oženil prvič, postali so rodjaci carice Milo-
slavski mogočni; a ko je carica umrla, in car
vzel drugo ženo Nariškino, zavzeli so zopet
Nariškini pri njem vsa prva mesta. Posle
smrti Alekseja Mihajloviča je prevzel carstvo
stareji njegov sin Fedor, in Miloslavski so
prišli pri njem zopet v milost in štovanje. Ko
je pa car Fedor umrl in patrijarh blagoslovil
za carstvo maloletnega Petra, imela je pravo
do vlade njegova mati, Natalija Kirilovna Na-
riškina, in Nariškini so stopili na mesto Milo-
slavskih. Miloslavski so počeli pomišljati, kako
bi se dalo to delo popraviti, ter ne dovoliti
carici Nataliji upravljati s carstvom. Za to so
izbrali carevno Sofijo Aleksejevno, hčer Alek-
sija od Miloslavske, prve carice.

Sofija Aleksejevna je bila takrat stara
24 let. Za njenega očeta so se bili začeli vpe-
ljevati na dvoru ptuji običaji, a žene so pre-

novejši dobi pa vidimo, da glavno je bil liberalizem, nevera in verska malomarnost v krščanski Evropi, kar je v gajalo Turkom v tem oziru, ker so se posamezne evropske vlade raji bojevale proti krščanskemu duhu v svojih državah, nego da bi ga bile podpirale. Liberalizem in nevera zametavata ravno tako vero krščansko kakor mohamedansko; kjer sta se vgnjezdila liberalizem in nevera, od tam zastonj pričakujemo pomoči v prid kristjanom zdihajočim pod jarmom turških rabeljnov. Zatoraj čestitamo mi katoliški Čehi junakom, ki se bojujejo zoper Turka, čestitamo vladi ruski, da se je odločila za ta boj. Zatoraj vpokojeni vidimo, kako se oživajo povsod pri nas glasovi oznanujoč občutke zahvale, priznanja, radosti in navdušenje velikemu narodu ruskemu, da je prevzel delo, kterege se je branila prevzeti ostala „krščanska“ (?) Evropa. Žalibog, da odmeva v teh izjavah tu in tam tudi liberalizem, kateri porabi vsako priliko v zasramovanje sv. Očeta Pija IX. Kakor so hoteli enkrat farizeji in pismoučeni Jezusa vjeti v besedi, kakor so prestrojevali in popačevali Njegove besede, da bi bili dobili iz njih smisel, kateri bi jim bil v gajal, tako se godi sedaj pri sv. Očetu. Kdo izmed nas še ni čital v liberalnih listih in popačenih zgodovinskih delih, da je Pij IX. l. 1848 blagoslovil orožje sardinskega kralja proti Avstriji, da, čitalo se je še celo, da je sam pripravljaval vojsko zoper Avstrijo — to je naj nesramniši laž in ravno nasprotno je resnično. Človek bi skoraj ne verjel, da je mogoče take laži, tako neutemeljeno prena-rejanje resnice trositi med svet. Ravno tako je z očitovanji, ktera sedaj skoraj vsakdan čitamo, kakor da je sv. Oče blagoslovil turško orožje in da se je zvezal s Turkom. Kakor začne cela čreda gosi gagati, ko je ena začela, tako ponavljajo tudi pri nas po geslu, danem na enem kraju, nevedneži to laž v naj različnejših slanih in neslanih izrazih. A kaj je dalo temu povod? Je li izdal morebiti sv. Oče kako bulo ali breve, v katerem brani Turke? Je-li imel kak govor, v katerem je Turke hvalil in Slovane zasramoval? Je-li morebiti grajal slovanski boj proti Turkom? Je-li povzdignil svojo desnico, da bi blagoslovil z znamenjem križa turško orožje? Bog nas varuj, kaj tacega se mu še sanjalo ni, zmirom je Pij IX. naslednik tistih rimskih velikosveč-

nikov, kateri so si pred stoletji z vso močjo prizadevali Turka izgnati iz Evrope. Zmirom je Pij IX. tisti, ki je izustil l. 1854 v Krimski vojski ruskemu poslancu te-le znamenite besede: „Zeló me žali, ker vidim krščanske velemoči na muzulmanski strani in želim iz celega srca, da bi rusko orožje pokončalo muhamedanizem v Evropi.“ (Konec sledi.)

Adresa avstrijskih škofov Papežu Piju IX.

k petdesetletnici njegovega škofovanja.
Sveti Oče!

On, ki Ti je že od zibelke podelil veliko dokazov svoje božje skrbljivosti, Te je bolj in bolj oblagodaryl z nebeškimi darovi in razodel posebna znamenja Tvojega bodočega povikšanja. Ker čim bolj previdno, odkar si si Gospoda izvolil za dedšino, si se hotel v hiši njegovi skrivati in čisto nepoznan ostati, tem odličnejši pot Ti je pokazal in za velika dela te odločil On, ki je mogočen in sveto njegovo ime.

Najslajše določivši Tvoje duhovsko življenje, postavil Te je za velikega duhovna (škofa) ter podeljivši Ti po čudovitem posvečenju po sv. Duhu polnost duhovenstva tako vtrdil, da Te je Tvoj ljud, čim slabeje so se Ti dozdevale Tvoje rame, da bi nosile težo škofovstva, varovan od mogočne roke svojega pastirja, tem hvaležnejši pripoznaval za svojega z nebeško močjo navdanega vodnika in branitelja. In ko Te je On, od kterege prihaja vsa čast in ki razdeluje vse častne službe, skoz veliko let potrdil, in povekšal med svojim narodom, izvolil Te je hoteč vstreči pastirjem in čedi, za vidnega namestnika Jezusa Kristusa samega, za postavnega deda sv. Petra, za očeta in pastirja cele cerkve, pridruživši polnosti Tvojega duhovenstva še drugo polnost, službe namreč in oblasti, in pomnoživši kinč Tvoje svete škofovske službe s prevzvišeno krono in obleko najvišjega duhovna, ktera je podoba celega sveta.

Nemudoma se prepasavši, da bi nastopil svojo jako strmo in trnjevo pot, med katero Ti nikdar ni umanjala Tvoja vera in gorečnost, kakor tudi ne previdna pomoč božja, prehodil si med tolikimi premembami pri dolgoletnem Tvojem višjem pastirovanju čudovito pot slu-

žeč postavam njegovim, da bi ostal nepoškodovan pri mogočni povodnji. Pripravljenemu bojevati se do smrti za postavo božjo Ti tudi vednih in čudovitih dokazov pomoči božje ni nikdar primanjkovalo in Ti tudi ne morejo primanjkovati do konca. Ker namreč On sam ne zametuje tolažen biti po svojih služabnikih, prizadeva si vedno krepčati jih s čedalje večjo sladkostjo tolažbe. Zato je pa tudi Tebi, sv. Oče, zaporedno spomin svojih čudežev naredil milostljivi in usmiljeni Gospod.

Dragi petdesetletnici duhovništva Tvojega, s pobožnimi vošili praznovani od celega sveta, sledila je kmalo druga prav nenavadna priložnost skupnega razveselovanja, ko je namreč prisijal petindvajsetletni spomin tistega Tvojega povikšanja, ob katerem si sprejel sveto dedšino svetega Petra in smo Te pozdravili kot sodeleznika njegovega glede let najvišjega glavarstva njegovega v Rimu. V tem čisto novem in po posebni milosti božji Ti podeljenem daru, kteremu se v letnikih najvišjih glavarjev noben enak zgled ne nahaja, spoznali smo častivredno naredbo vsegamogočnega in najbolj usmiljenega Boga, ki je Tebi in nam tolikanj večo milost podelil, kolikanj več se Ti od vseh strani po tolikih nezgodah Tvoje službe za Boga in zarad Boga nakopičuje krivic in preganjanja, žalosti in stisk. Dasiravno smo tedaj s pravičnim sočutjem obžalovali, da si tolikanj znameniti dan, o kterem smo se bili sošli, da bi Ti bili po preteklih 25 letih vladanja Tvojega čestitali, obhajal v sužnosti; bi bilo vendar jako napačno bilo pogum zgubiti, ker On sam, ki je hotel začetk vladanja Tvojega zaničevavši pohvalo hudobnežev v preganstvu raje posvetiti s Tvojimi zdihljeji pa tudi z očitnimi znamenji svoje nebeške pomoči, Tebe tudi v sponah ni zapustil, ki Te sicer tarejo leta, ki se pa v opravljanji službe svoje nikdar ne stáraš.

Zato so pa goreče molitve celega sveta neprenehoma prosile, da bi Te blagovolil vtrditi še z daljnimi znamenji nevsahljive svoje dobrotljivosti.

In sedaj pozdravljamo z višave se nam žarečo blagodejno obletnico sprejetja Tvojega med vrsto škofov, ob kateri se bodo dopolnile Tvoje skoz 50 let od škofovega posvečevanja nabirane zasluge kakor tudi prisrčne želje cele gospodove čede. Tudi pri tej silno redki Tebi

nehali, kakor do zdaj, držati v zaprtiji. Carica je bila radi tega vesela; njej kot devojki velikega razuma, zdelo se je to življenje v zaprtiji dolgočasno nepodnosljivo. Ona je začela zvati k sebi na dvor možé, česar poprej ni bilo videti, družila se z učenjaci in veštaki, razgovarjala se z njimi, učila se ter čitala knjige. Malo po malo se je priučila ona državnim poslom, razsojevala jih ter izvrševala. Njej je bilo dolg čas roke križem držati ali zabavljati se z brbljanjem v tem času, ko so na njenej strani drugi ljudje, manji nego ona, izvrševali velike čine. Ona je hrepenela po sili in vlasti. In zatoraj je ona po smrti svojega brata, carja Fedora sklenila dobiti v svoje roke vlast ter vladati v imenu svojega bolnega, slaboumnega brata Ivana. Ali kar dobi carstvo Peter a ne Ivan. Sofija pa vendar ni hotela odstopiti od svoje namere, niti podati se v podložnost svojej neljubej mačehi, carici Nataliji, nego sklenila je dobiti na svojo roko strelce.

Več nego 100 let pred tem, za Ivana Groznega, bila je nabrana vojska iz samih dobrovoljcev, ki so se odločili stalno služiti. Le to vojsko so imenovali strelce. Ivan Grozni

in drugi cari so imeli strelce jako radi. Strelci so živeli na mejah ruskega carstva, po vseh večih mestih in v Moskvi. Oni so se bavili s poljedelstvom, vrtnarstvom, trgovali so z večimi pravicami nego drugi trgovci, a razun tega so dobivali še od carja svoje dnevnice. Na tak način so živeli strelci stalno z rodovinami, razvadili se in odučili od stroge vojniške službe, ter so z nevoljo hodili v pohode. Zgubivši vojaški duh niso oni popustili vojaškega ščuvanja in postali so drzoviti, svojevoljni, nepokorni. Mnogo je pomagalo temu tudi to, ker so jim predstojniki krali njihovo plačo, vzemali strelce k sebi v dvorce za svoje domače poslove in službe.

Moskovski strelci so morali jako mnogo trpeti od svojih predstojnikov za carja Fedora. Oni so se pritoževali, ali niso dobili nobene zadostitve; zatoraj so se začeli buniti. Ko je Fedor Aleksejevič umrl, pobunili so se strelci še bolj ter oddali prošnje radi svojih polkovnikov. Bilo je zapovedano, da se imajo polkovniki kaznovati in od njih za strelce novci zahtevati, kar se je po tedanjem običaju, takole godilo: odpeljali so jih na trg ter bili po nogah. Strelci so hitro zraven prileteli in

zahtevali, kdor se ima bolj, kdor manje biti. Osvetivši se tako nad polkovnici zbirali so se strelci trumama po svojih izbah, obrekovali svoje načelnike, lučali jih s kamenjem a druge pometali iz stražnice na zemljo. Miloslavski in Sofija Aleksejevna so jih pa še bolj dražili. Oni so govorili, da imajo strelci pričakovati od Nariškinovih tako zlo, kakoršnega še niso videli, trdili, da Peter ni postavljen po pravici za carja ter da je sveto delo — ako se proti njemu vzdignejo. Poslušaje take zle pogovore bunili so se strelci čedalje bolj in bolj; do pravega upora ni bilo daleč. Dobivši tako strelce na svojo roko dala je Sofija in njeni privrženci popis bojarjev, ktere je treba pobiti kot izdajalce, samo je treba malo počakati.

Prišel je 15. maj l. 1682. Zjutraj sta dva bojarja priletela k strelcem ter na ves glas vpila, da so Nariškini zadušili carjeviča Ivana. Zdajci zapoje tudi zvon v Velikem Ivanu. Strelci so se vzdignili, udarili na juriš na znak bobna ter prihiteli na Kremelji. Doma je ostal samo Suharjev polk; on se ni dal pregovoriti in prisega prelomiti.

Dospevši do dvorca zbrali so se strelci

o sv. Oče, odločeni pedesetletnici višje pastirske časti se veličastno razodevajo dela božja, katerih nobene opovere ne morejo premagati, in nobene ječe ne zabranjevati.

Ki so nekdanj v cerkvi verig sv. Petra bili priče Tvojega posvečevanja in Ti povzdignjenemu v škofovsko čast vošili mnogo in srečnih let, so zares komaj mogli slutiti skrivna pota previdnosti božje, ki so bila po Tvoji pred Petrovimi ketnami storjeni, škofovski obljudi nekako predpodblijene, in po dvojni Tvoji zvezi z ravno tistim prvakom apostelnov, — glede službe namreč in glede verig — dopolnjene. Če vse in posamezno, kar se Ti je od tistihmal sim v Tvoji škofovski in papeževski službi prijetnega kakor tudi neprijetnega zgodilo, s pobožnim predvarkom preiščiš, hoteč Bogu prinesiti svojo obilno zahvalo in daritev svojega prehvaležnega srca: prisiljeno je tudi ljudstvo katoliško tej sladki dolžnosti kot svoji lastni zadostiti, ker dobro spozna, da tiste osode, ki je po naredbi božji Tebe zadela, postalo je tudi ono samo deležno.

Kaka složnost pa da je v apostolski Tvoji službi bila med gnado božjo in Tvojim sodelovanjem, glasno pričajo v 50 letih doprnesena dela in žrtve.

Oblagodarjen z nebeškim maziljenjem sv. Duha, ki se je razlilo čez Tvojo glavo in prešinilo skrivnosti celega srca, zaslužil si z vednimi daritvami molitve in del svojih, s krepstjo Njegovo v notranjem napolnjem in v zunanem obdan biti. Prepolna je bila v Tebi stanovita vera, čista ljubezen, odkritosrčna miroljubnost. Lepe v Tvojem poslu so bile Tvoje noge pri oznanovanju dobrot Gospodovih. V skrbi neumoren in gorečega duha si sovražil prevzetnost, ljubil pa ponižnost in resnico, ktere tudi nikdar nisi zapustil, in te ni mogla premagati ne hvala ne strah. Ti nisi luči imenoval teme, niti teme luči; nisi hudemu rekel dobro, niti dobremu hudo. Modrim in nemodrim poslušljiv opravljal si posel sprave skazovaje svojega duha in svojo krepst. On pa, ki Ti je izročil škofovski sedež, da bi vladal cerkev svojo in sebi izročeno ljudstvo, bil je Tvoja veljava, moč in trdnost. Ko so Te bili škofa in vojšaka pokrili s čelado zveličanja, pokazal si se vsem nasprotnikom resnice strašnega in mogočnega boritelja; in s pastirsko palico preskrbljen pokazal si se kaznovaje napake pobožno ojstrega, priporočaje čednosti

pri krasnem krilcu (stopnice) ter besno kričali, da bi se jim izdali Nariškinovi. Razumevši, zakaj da se strelci bunijo, stopila je carica na hodnik s carjem Petrom in carevičem Ivanom. Ko so pa strelci Ivana opazili, prestrašili so se jako; nekoliko jih je splezalo na hodnik, ter popraševalo careviča, je li je on zares carevič Ivan in kdo njega preganja. Mene nobeden ne preganja ter se nimam ničesar potožiti, odgovoril je Ivan. Strelci so sprevideli, da so jih prevarili; oni so se zato pomirili, pogledavali drug drugega, da pač začeli so se uže razhajati; nobenega pregovora niso hoteli slišati. Ali neki neumen človek je pokvaril vse delo. Glavni načelnik strelcev knez Dolgoruki stopil je na hodnik ter zapovedal s zmerjanjem in grožnjami, da se imajo precej iz Kremlja pobrati v svoje slobode. Strelci niso imeli radi Dolgorukega, in ko so tukaj na nepravem mestu začuli njegovo zmerjanje, razsrdili so se strašno, splezali na hodnik, vrgli Dolgorukega doli na kopje ter pridrli v dvorec iskat izdajalcev po svojem popisu. (Dalje sledi.)

srca ginečega, v miru nikdar resnobnosti ne opustivšega.

Odkar si pa zvesto spolniviš svojo škofovsko prisego sprejel „ribčev prstan“, nisi nikdar celo z nevarnostjo življenja svojega opustil braniti sveto nevesto božjo namreč cerkev, ktero si se že od začetka sim učil imeti in varovati kot tabernakel v svetem kinču visoke Tvoje službe, z božjim naukom in popolnem zgledom.

(Dalje sledi.)

Z bojišča.

Ruske čete se le počasi dalje pomičejo, ker se imajo razun s Turki boriti tudi še z neugodnim vremenom in povodnjami, ki so jim odnesle pri Serdaru čez reko Seret narejeni most. Te dni so ogledovali in preiskovali Donavo pri Kladovi in Turn-Severinu, ker jo mislijo tam vdariti na Srbsko in Turke prijeti od leve strani. Turki so to izvohali in jih hočejo prehiteti ter zasesti pokrajine srbske ob Timoku, česar jim pa Srbi gotovo prostovoljno ne bodo dovolili. Preden pa Turki premagajo srbske trdnjave ob meji, pridejo Rusi varstvo podonavskega obrežja prepustivši Rumuncem, že v Turn-Severin, kjer v dveh dneh svojo vojno spravijo čez Donavo in v zvezi s Srbi, s katerimi sklenejo enako pogodbo kakor z Rumunci, marširajo proti Nišu in Sofiji. Turki to čutijo in od vseh strani vojake pošiljajo v Niš, da pomnože ondašnje posadke.

Car Aleksander dojde te dni v Bukarešt, kjer za slovesen sprejem delajo velikanske priprave. Car se je s carjevičem in velikim knezom Sergijem 2. t. m. ponoči odpeljal k podonavski armadi in bode vojno svojo neki spremljeval na Bulgarsko. Kakor poroča „Presse“, se na Ruskem sklicujejo vojaki, ki so na odpustu in se bode osnovalo 15 do 20 novih divizij.

Drugih posebnih novic ni, kakor da je nekaj ruskih ladij (monitorjev) v kljub hudemu steljanju turških topov iz Črnega morja skozi Sulinski kanal pridrlo ter odjadralo gori po Donavi.

V Aziji so 29. maja Rusi od treh strani prijeli Turke pri Degliu ter jih potolkli in jim vzeli dva pogorska topova, 4 vozove streliva in mnogo vjetnikov. Rusov bilo je 6 mrtvih, 30 pa ranjenih, Turki pa so imeli čez 100 mrtvih.

„N. fr. Presse“ se 31. maja iz Erzeruma poroča, da so Rusi predrli soteske pri Kanlidagu in Soganzidagu ter Muktara prisilili, da se je moral daleč nazaj umakniti.

Turki so bili te dni raztrosili novico, da so Rusom Ardahan zopet vzeli. S to debelo lažjo hoteli so potolažiti razkačene softe carigradske, ki so zaradi zgube omenjene trdnjave rogovili po mestu. Zdaj pa Turki sami pripoznavajo, da je ta novica lažnjiva in izmišljena, ker vojno poveljništvo o tej reči čisto molči.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 4. junija.

Dunajski in madjarski listi radostno poročajo, da se je proti dr. Riegerju in tovaršem njegovim, ki so Rusu Aksakovemu poslali adreso, na višje povelje pričela sodnijska preiskava zaradi veleizdaje! Na Madjarskem Srb Miletič sedi v luknji zaradi veleizdaje, zdaj bodo Čehe pestili zaradi veleizdaje in v Ljubljani so nedavno „Narodov“ članek „Slovanstvo na brzovlaku“ konfiscirali zaradi veleizdaje. Tedaj Slovani, ki so Avstrijo že večkrat rešili propada, in ki

hočejo močno in vsem narodom pravično Avstrijo, sami veleizdajalci?! Kaj so pa potem oni, ki vedno škilijo čez meje državine in se bratijo z narodi, ki vedno preže na pogin Avstrije in bi jo raje danes razdejali kakor jutri?

Denarnem ministru se je nedavno pisarilo, da namerava nasvetovati zmanjšanje vradnikovih plač ter na ta način zljajšati državne stroške in vrediti denarne zadeve. Vradna „Presse“ pa temu odločno ugovarja, in vendar res drugega pripomočka ni. Vradniki imajo sedaj med vsemi najboljšo dohodke; če se jim dosedanje plače puste, naj se pa zmanjša njihovo število in naj se ostalim naloži več dela; če jih pa ostane toliko, da so drug drugemu napoti, naj se jim pa zmanjšajo plače, ki so v primeri s sedanjimi vradniki urami res jako preobilne zlasti pri višjih vradnikih, ki vse delo navadno vračajo na nižje podložnike svoje.

Mobilizacija vojaštva se bo menda vendar le pričela, ker so 3 divizije topničarskih polkov dobile povelje, da naj bodo pripravljene, če jim dojde dotični ukaz. P. L. piše, da bode Avstrija z dovoljenjem Rusije nastavila opazovni oddelek vojne svoje.

Vnanje države.

Na Francoskem si Gambettovci na vso moč prizadevajo maršala Mac Mahona prisiliti, da bi se predsedništvu odpovedal in so se že dogovorili, da v tem primerleju zopet starega Thiersa izvolijo za predsednika republike. Pa Mac Mahon ni strahopetnež, da bi se vstrašil nekterih kričačev in njim naljubav oržavo spravlil v veliko nevarnost, ter bo z dovoljenjem konservativne večine senatove raje razpustil narodno skupščino in razpisal nove volitve. Da se radikalcev ne boji, priča to, da so te dni zaprli občinskega predsednika pariškega zaradi nekega govora, v katerem je hujskala prebivalstvo.

Holandaska kraljica je 3. t. m. umrla.

Srbska skupščina se snide še pred 15. junijem. Muratorij se je podaljšal do 4. julija.

V Italijanskem parlamentu so ministra Nicotera vprašali o republikanski stranki, ki se snuje na Laškem, in o ljudskem shodu, sklicanem 31. maja, da bi oporekal zapletkam (?) klerikalcev!! Minister je odgovoril, da republikanska stranka je jako majhna, glede zborovanja pa bode vlada storila svojo dolžnost, če bi se prestopile postavne meje. Tudi je minister zbornici naznanil, da so pri Alimenusi blizu Palerma ubili glasovitega tolovaja Leona in dva njegova tovarša. Starašinstvo je 3. t. kralju izročilo neko adreso. Vlada je prepovedala žveplo izvaževati v Avstrijo.

Iz **Egipta** se poroča, da se je v Dar-Faru vnel upor. Kralj egiptovski bo tedaj imel doma dovolj opraviti in Turkom ne bo mogel poslati veliko ljudi na pomoč.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, dne 31. maja. (Občinski poti). Nedavno sem šel po nekem občinskem potu, in ker so poti občinski zelo zanemarjeni, hočem iste malo posuti, ne sicer s gruščem, ampak s pelinom. Znano je, da imajo naši župani mej drugimi važnimi rečmi skupnega avtonomnega vradovanja, tudi skrb oziroma nadzorstvo popraviljanja občinskih cest — izvzemši skladovne ceste, ktere imajo zopet posebno nadzorstvo, — kot v izročnem področji v svojih rokah; znano je tudi, da so občinske ceste za razcvet vzajemnega kupčijstva in obrtnijstva, za lahko vsestransko komunikacijo pač tako potrebne, kakor komer-

cijalne ceste, da, rekel bi, še bolj potrebne, ker se po istih poljski in gozdni pridelki in druge reči dan za dnevom prevažavajo; znano je na dalje tudi to, da se pri dobrih cestah voznikom prihrani dosti orodja, da živina to, kar pri slabih le z velikim trudom, po dobrih igraje pelje, da toraj po cestah, koje so popravljene, živina ne trpi in se tudi vozniku ni treba vedno pridušati in tisuč ali vseh h. na pomoč klicati. Nehote pa sem siljen povedati, da naši župani avtonomijo v tem oziru presneto malo poznajo ali je pa rabiti nočejo. Naj si bo uže prvo ali slednje, istina je, da jim tako ravnanje ne dela nikakoršne časti, nasprotno pa jih spravi dostikrat v zares hude zadrege. Samo se umeje, da ni brez častnih izjem.

Ne da se sicer tajiti, da je ta stroka županstvenega delovanja ena med onih, koja dela mnogim županom po Goriškem dosti preglavic, ako se pomisli, da se morajo v dosego svojega namena dostikrat boriti proti različnim elementom, da morajo ne le jedino na račun posameznih občinskih trmoglavcev, dostikrat tudi od kompetentnih višjih oblastnij vsled kakega malenkostnega formalnega pregreška dosti neokusnih neprosto voljno prebaviti in da se celo pripeti, da morajo župani, ako je finančno stanje občinske blagajnice neugodno, iz lastnega žepa dotične stroške si izposoditi.

Vse te ovirajoče okolnosti vendar niso neukrotljive. Pri vsem treba le pokazati resne volje, in kar je glavna reč, neoplašljivosti, vse drugo gre gladko samo, kdor kako podvzetje hitro in s pravim pogumom prične, istege lahko izvrši. Resnična je sicer Plautova prislovica: začeti je lahkjeji kakor končati, a so omenjene lastnosti združeno sodelujoče, premaga se brez posebnih težav vsakakoršna opovera. Izgovorov se ve da, se nikjer ne manjka, tako tudi tukaj ne. Pa vsi ti izgovori, naj si jih bo na kupe, so le prazni, netemeljiti in izvirajo edino le iz bojzljivosti na nečast dotičnih interesentov in na kvar občnega podpiranja javnega pospeševanja dotičnih postavnosti. Da tudi c. k. okrajna glavarstva v tem oziru niso brez vse krivde, je velikokrat le preočitno.

Iz Rima, 31. maja. Ravno, ko to pišem, imajo framazoni rimski svoj meeting ali skod, kterega so danes na visoki praznik presv. Reš. Telesa sklicali. Biti pa mora teh nejevernikov tukej prav veliko, zakaj nevedoč za zbirališče zajdem ravno v tiste ulice, v katerem jih je bilo pred hišo in po ulici vse polno. Kaj pa nameravajo? Govor papežev do Avstrijancev jih je spravil vse na noge. Oni protestirajo zoper to. Kaj da bodo v tem zboru skupej spravili, to si vsak gotovo lahko sam odgovori. Naj raji bi ti ljudje gotovo vidili, da bi do zadnjega duhovna vse pomorili in vse cerkve podrli. Danes je praznik Presv. Rešnjega Telesa. Povsod, kjer cerkev še količkaj prostosti ima, razodeva ona samo svoje veličastvo. V Rimu je v verigah — toraj veličastva zunej pokazati ne more. Vse procesije so prepovedane zunaj cerkva. Prav otožno je bilo tedaj viditi, ko so sv. Rešnje telo nosili spremljevano od duhovnov z gorečimi svečami po cerkvi brez navadnih blagoslovov in so le nazadnje po odpetima „Tantum ergo in Genitori“ dali blagoslov. Kakor nekde v Katakombah — tako sme zdaj menda le med cerkvenim zidovjem slovesnosti svoje obhajati. Ljudi je bilo prav veliko v baziliki sv. Petra — oh da bi bili smeli ven, to bi bila veličastna procesija! Ob nedeljah so sicer štacune večidel zaprte, — ali hiše božje pri vsem tem

niso prepolne in se menda služba božja le preveč zanemarja. Skrb za dušo dela korakoma prostor materializmu, kjerkoli imajo framazoni gospodarstvo. Pri vsem tem pa se obračajo vsi verniki v Rim, kjer ondi vedo vidnega poglavarja katoliške cerkve, in ko bi tudi ves Rim zopet postal poganski, zakaj „ubi Petrus, ibi ecclesia“. Kakor sem bil pisal, so bili pri zaslišanju vsi narodi Avstrijski pričujoči. Madjari so hoteli vendar še svojo posebno avdencijo imeti in isto, tako Hrvati. Madjarom je bilo menda odločeno 28. dan, Hrvatom pa 31. ko pa pridejo omenjeni dan Madjari, se jim je reklo, da jih sv. Oče zaslišati ne morejo, ker so se bili prehladili. Bolj srečni pa so bili danes Hrvatje, ki jih je vodil zagrebski nadškof Mihalovič. Ko je bil najpoprej nadškof sv. očetu deputacijo predstavil prebere profesor Vojnovič adresu, v kateri je zveza med rimskim stolom in hrvatskim narodom zaznamovana začenši od 9. stoletja notri do Pija IX., kateri je biskupijo v nadbiskupijo povzdignil. Na to pohvalijo sv. Oče hrvatski narod, da so dobri vojaki. Ne gledé pa danes na krvave boje jih osrčuje, naj so dobri vojaki tudi za sv. vero, izrečejo zadnjič da bo postal nadškof Mihalovič kardinal. Pri tej avdijenciji je bil tudi biskup Strosmajer, kateri je danes pridigal ob 9. uri v cerkvi sv. Jeronima in sicer hrvatsko. Rekel je, da le v edinosti z Rimskim stolom se napreduje, kakor nas zgodovina uči; kjer je ta edinstvo, tam je napredovanje kjer je ni, pa je ravno nasprotno. V Rim do sv. Očeta se moremo vedno ozirati in očitno je izrekel: „Roma locuta et res finita est“. Naj omenim tudi še razstave vseh darov, ki so došli sv. Očetu o petdesetletnici njegovega škofovanja. Če te drugod večkrat žalost obhaja, se te pa tukaj zopet veselje loti. Tukaj se vidi, da pač na svetu nihče nima toliko ljubijočih otrok, kakor sveti Oče. Veselja se mora človeku srce topiti in veselje čutiti s svetim Očetom, kadar jim bo mogoče s temi darovi potrebne cerkve obdarovati, kajti darovanih reči število gre na sto tisuč in jih je mnogo umetnih in prav velike vrednosti, da sem le strmel o krasoti njihovi. Razstavljeni so darovi po deželah in sicer: Amerika, Germania, Btitanija, Gallia, Italia, Roma, Helvetia, Avstria itd. Vidiš tukaj raznoterno cerkveno obleko, cerkvene posode, kakor tudi druge krasno iz srebra in zlata umetno izdelane vošilne darila. Na eni kake 2 čevlja visoki iz srebra močno in prelepo izdelani postavi (kipu) sv. Jožefa pa sem bral voščilo: Josephe, Virginis Matris Dei Mariae castissime conjux, Pium IX Pontificem maximum, qui te solenni auxit honore, nobis incolumem serva, ut sanctae religionis triumpho sospes intersit — v kateri prošnji se vjemamo gotovo vsi verni Slovenci. Tudi naj to še pristavim, da podobe kralja Viktorja Emanuelove v nobeni prodajavnici nisem vidil izpostavljen, povsod pa se nahajajo podobe sv. Očeta. Akoravno to izpostavljenje morebiti povsod ne razodeva ljubezni do sv. Očeta, ampak večkrat izvira le iz dobičkarije, vendar kaže to, da ne marajo za Emanuela, kateri je viditi, da iz vsega sveta prihajajo verniki v Rim, da se Pija IX. poklanjajo, dokler se zanj nihče ne meni te dni boje rekel: Jaz sem jetnik v Kvirinalu! —

Domače novice.

V Ljubljani 5. junija.

(Petdesetletnica papeževa) se je po Slovenskem jako slovesno obhajala. Iz dosedanjih poročil smo prevedeli, da se je med vsemi naj-

bolj odlikovala Škofja- in Stara Loka, ki ste tudi največ romarjev poslale v Rim. Mesto in fara bila sta zvečer 2. t. m. sijajno razsvitljena, zlasti sta se odlikovala nunski samostan in staraloška cerkev. Tudi Železnike in Tržič so bili sijajno razsvitljeni, ker je okrajno glavarstvo naposled razsvitljavo vendar le dovolilo. Po hribih bilo je z ljubljanskega grada videti brezštevilo kresov, ki jih je verno slovensko ljudstvo napravilo slavnemu Piju IX. na čast. Kar Ljubljano samo zadeva, brez nič ni bilo, kaj več pa tudi ne. Šentpetersko predmestje bilo je vse razsvitljeno in deloma tudi Ternovo in nekaj hiš po mestu; zlasti pa ste se odlikovale farni cerkvi šentpeterska in ternovska. Tudi stolpa stolnice sta bila nekoliko razsvitljena in ozalšana z velikimi papeževimi zastavami. Ljudstvo se je radostno pa mirno in v najlepšem redu sprehajalo po ulicah, ker je pričakovalo splošne razsvitljave. A ker se katoliški družbi ni dovolilo ljudem priporočati prostovoljne razsvitljave, mislili so nekteri, da je sploh prepovedano razsvetliti in si niso upali iz lastnega nagiba prižgati lučic na svojih oknih. Če bi bila pa bela Ljubljana vedela, da sme razsvetliti, bi bila gotovo tudi sijajno pokazala, da je katoliška. Cerkvnenih odpustkov se je 3. junija po cerkvah udeležilo jako veliko pobožnega ljudstva, pri nemški pridigi v stolnici pa, katero so imeli knez in škof sami kakor tudi pri veliki maši, bilo je silo malo ljudstva, ker je zarad prelepega vremena vse vrelo k procesijam k sv. Jakopu in frančiškanom in bi zarad tega primerniši bilo, če bi se bila cerkvena slovesnost tudi v Ljubljani kakor na Dunaju ali v Gradcu obhajala še le v nedeljo 10. junija.

Razne reči.

— Žiče sv. otca papeže zove se knjižica, katero so škofovski petdesetletnici Pija IX. na slavo spisali hrvaški bogoslovci „zbor duh. mladeži zagrebačke“ in se na lepem papiru s 7 slikami do 9 pol vgodnega berila dobiva po 50 sid. v nadškofovskem semenišču. Slovenska „Zlatomašnik Pij IX.“ je že pošla.

— Goriški bogoslovci so v nedeljo 3. t. m. slovesno obhajali petdesetletnico škofovanja Pija IX. in ob enem dvaindvajsetletnico posvečevanja prevzvišenega gospoda Andreja Gollmajerja za nadškofa goriškega. Zjutraj ob 8. uri bila je slovesna sv. maša, popoldne ob treh slovesne večernice, zvečer ob 6. uri pa slovesna akademija s sledečim programom: 1. Molitev, zbor — Jenko. 2. Allocutio. 3. Slavnostna kantata zl. S. Gregorčič vglasb. A. Leban. 4. Slovenski govor: Rimski papež učenik resnice in ljubezni. 5. Pijeva himna, zložil P. Mohr. S. J. 6. Discorso italiano: Pio IX. la vera grandezza del nostro secolo. 7. Gloria ai Prodi, inno popol-pontifico (per coro e Piano). 8. Braća, dvogovor — Preradovič. 9. Nočni stražani, sbor od Iv. pl. Zajca. 10. Želje, za samospjev in glasovir vglasb. Ant. Nedved. 11. Gratulationes Summo Pontifici Pio IX. et Celsiss. et Excellentiss-Principi Archiepiscopo Andreae variis idiomatibus prolatae. 12. Rex regum, hymnus-Oberhoffer. 13. Imagines scenicae (Tableaux).

Telegrafične denarne cene 4. junija.

Papirna renta 59.75 — Srebrna renta 65.05 — Zlata renta 71.30. — 1860letno državno posojilo 110.25 Bankine akcije 772 — Kreditne akcije 140.— — London 125.50 — Srebro 110.85. — Ces. kr. cekini 5.98 — 20-frankov 10.02.